

[Hem](#) > ... > [Familjefrågor Och Arv](#) > [Skilsmässa Och Hemskillnad](#) > [Italy](#)

Skilsmässa och hemskillnad

Innehåll inlagt av

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I lagen anges de juridiska villkoren för att makarna ska kunna få äktenskapsskillnad (se punkt 2). Innan domstolen kan besluta om äktenskapsskillnad måste den kontrollera att dessa juridiska villkor är uppfyllda.

Dessa kontroller måste utföras även om de två makarna lämnar in en gemensam ansökan om äktenskapsskillnad. Makarnas överenskommelse utgör inte i sig en grund för äktenskapsskillnad. I själva verket finns det därför inget sådant i Italien som en äktenskapsskillnad genom ömsesidigt samtycke. Domstolen måste alltid fastställa de sakförhållanden som ligger till grund för ansökan innan en äktenskapsskillnad beviljas.

Om äktenskapet ingåtts i enlighet med civillagen kan domstolen upplösa det. Om makarna gift sig kyrkligt och äktenskapet vederbörligen registrerats i folkbokföringen kan domstolen befria makarna från äktenskapets civilrättsliga verkningar. En allmän åklagare måste delta i förfarandet.

Källor: lag nr 898 av den 1 december 1970, ändrad genom lag nr 436 av den 1 augusti 1978, lag nr 74 av den 6 mars 1987 och lag nr 55 av den 6 maj 2015.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

En av makarna kan ansöka om äktenskapsskillnad i följande fall:

1) Om den andra maken/makan efter giftermålet dömts av domstol för ett mycket allvarligt brott som begåtts före eller efter giftermålet och denna dom vunnit laga kraft. Detta gäller om den andra maken dömts

- till fängelse på livstid eller i över 15 år, även som en följd av flera olika domar, för uppsåtliga brott med undantag för politiska brott och brott som begåtts av särskilda moraliska eller sociala motiv (*motivi di particolare valore morale e sociale*),

- till frihetsstraff för incest (artikel 564 i strafflagen) eller sexualbrott i enlighet med artiklarna 609a (sexualbrott), 609c, 609d eller 609g (införda genom lag nr 66 av den 15 februari 1996),

- till frihetsstraff för mord på sin son eller dotter eller för mordförsök på maken eller sin son eller dotter,

- till frihetsstraff efter två eller flera domar för mycket grov misshandel, utebliven betalning av underhåll, misshandel av familjemedlemmar eller barn eller utnyttjande av personer med bristande rättshandlingsförmåga
- till skada för maken eller ett barn, utom då den make som ansöker om äktenskapsskillnad har dömts för medverkan eller då det har kunnat fastställas att makarna återigen lever tillsammans.

2) I fall när

- den andra maken frikänts från sådana incest- eller sexualbrott som nämns i punkterna 1b och 1c ovan och

domstolen slår fast att svaranden är oförmögen att upprätthålla eller återuppta familjegemenskapen,

- makarna har erhållit hemskillnad, antingen i samförstånd eller på begäran av en av makarna, och levt åtskilda

1. i minst tolv månader efter det datum då de inställde sig till domstolsförhandlingen om hemskillnad,
2. i sex månader när hemskillnaden skett i samförstånd, inbegripet när makarna gör upp i samförstånd efter en omtvistad dom
3. eller sex månader från den dag som anges i den överenskommelse om hemskillnad som ingåtts efter förhandling inför advokat eller från dagen för den handling som fastställer den överenskommelse om hemskillnad som ingåtts inför en tjänsteman vid ett folkbokföringsregister,

- rättegången angående de brott som anges i punkterna 1b och 1c avbröts på grund av att en tidsfrist överskridits, men skilsmässodomstolen fastställer att brotten i sig själva annars skulle vara straffbara,

- rättegången angående incest utmynnade i en dom som fastställer att brottet inte är straffbart eftersom det inte skapade någon offentlig skandal,

- den andra maken/makan, med utländskt medborgarskap, har utverkat en annullering eller upplösning av äktenskapet utomlands eller ingått ett nytt äktenskap utomlands,

- äktenskapet inte har fullbordats,

- en av makarna har officiellt bytt kön, ansökan om äktenskapsskillnad kan i detta fall lämnas in av en av makarna.

Sammanfattningsvis kan sägas att förutom i "straffrättsliga" fall (som utöver domar för mycket allvarliga brott även omfattar fall där personen frikänns på grund av psykisk störning, preskribering samt avsaknad av objektiva grunder för att utdöma ett straff för incest) kan äktenskapsskillnad beviljas på följande grunder: hemskillnad, annullering, upplösning eller ett nytt äktenskap som ingåtts av den andra maken utomlands, avsaknad av fullbordandet av äktenskapet, och byte av kön.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

En dom om äktenskapsskillnad innebär följande:

För det första upplöses äktenskapet. Varje part återgår till singelstatus och är fri att gifta om sig.

Kvinnan förlorar makens efternamn, om hon har lagt till det till sitt eget. Hon kan dock ansöka inför domstolen om att få behålla makens efternamn tillsammans med sitt eget om det ligger i hennes eller barnens intresse.

Äktenskapsskillnaden bryter inte släktbanden, särskilt inte hindren i samband med släktskap i rakt upp- eller nedstigande led (artikel 87.4 i civillagen).

Utländska makar förlorar inte medborgarskap som förvärvats genom giftermålet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Äktenskapsskillnaden upplöser makarnas gemensamma egendom (*comunione legale*, som inkluderar alla inköp som makarna gjort gemensamt eller på egen hand under äktenskapet, med undantag för den personliga egendom som anges i artikel 179 i civillagen) och förmögenhetsfonder (*fondo patrimoniale*). Om barnen inte har uppnått myndig ålder fortsätter dock fonden att existera. Äktenskapsskillnaden har inga rättsverkningar på vanlig egendom (*comunione ordinaria*, till exempel tillgångar som förvärvats på proportionell grund före eller under äktenskapet om makarna har gjort en bodelning (*separazione dei beni*)). Kopplingen för gemensam egendom av detta slag får upplösas på ansökan av en av makarna.

Den förälder som bor med barnet kan ges rätt att bo kvar i makarnas tidigare bostad om det ligger i barnets intresse att få bo kvar där.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Den domstol som beviljar äktenskapsskillnaden beviljar gemensam vårdnad om underåriga barn. Endast i undantagsfall ska barnen placeras i en förälders exklusiva vårdnad. Domstolen fastställer också regler för umgängesrätt för den förälder som inte bor med barnen, ger instruktioner om förvaltning av barnens egendom och fastställer det månatliga bidraget till barnens underhåll som ska betalas till den samboende föräldern.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

När en dom om äktenskapsskillnad har meddelats kan domstolen på begäran av en av parterna besluta att ett regelbundet underhåll ska utbetalas till den make som saknar tillräckliga medel och som inte objektivt kan skaffa sig sådana. Skyldigheten att betala underhåll upphör om mottagaren av underhållet gifter om sig. Om båda parterna samtycker kan underhållet också betalas ut vid ett enda tillfälle, exempelvis genom att den make som är underhållsskyldig överlåter fast egendom på den andra maken. (För mer information, se faktabladet "[Underhållskrav - Italien](#)").

Den make som inte fullgör sin skyldighet att betala underhåll till sin make/maka vid hemskillnad eller sitt/sina barn begår ett brott enligt artikel 570 i strafflagen.

Andra påverkar makar som har skilt sig men inte gift om sig och som är berättigade till underhåll som också är berättigade till en andel av avgångsvederlag som utgår till den andra maken/makan. Om den f.d. maken dör är den efterlevande maken berättigad till efterlevandepension eller till att dela pensionen med andra efterlevande makar samt till en del av den avlidnes kvarlåtenskap, om personen i fråga befinner sig i ekonomiska av svårigheter. Lagen ger också den make som beviljats underhåll möjlighet att inteckna eller ansöka om beslag av egendom som tillhör den andra maken.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Hemskillnad innebär att makarna inte längre är skyldiga enligt lag att leva tillsammans. Ett upphävande av samlevnaden saknar rättsverknningar (med undantag för situationer som uppstått före den omarbetade lagen nr 151 av den 22 maj 1975).

och innebär bara att de äktenskapliga banden försvagas något.

Hemskillnad beslutas av domstol eller av parterna i samförstånd.

Källor: De materiella reglerna fastställs i civillagen (artikel 150 ff.). Om frågor om arv, se artiklarna 548 och 585.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Hemskillnad som beviljas av domstol förutsätter omständigheter som gör en fortsatt samlevnad omöjlig.

Om villkoren är uppfyllda beslutar domstolen på begäran av en av makarna om hemskillnad även om detta är mot den andra makens/makans vilja.

I undantagsfall kan domstolen även ålägga en av makarna ansvaret för separationen. Detta får konsekvenser för beviljandet av underhåll under hemskillnaden och efter äktenskapsskillnaden samt för arvsrätten. En allmän åklagare deltar i förfarandet.

Hemskillnad i samförstånd bygger på en överenskommelse mellan makarna, men blir gällande endast om domstolen ger sitt godkännande. Domstolen har till uppgift att kontrollera att makarnas överenskommelse ligger i familjens överordnade intresse. Särskilt om överenskommelsen om vårdnad och underhåll till barnen inte ligger i barnens intresse kallar domstolen in parterna igen för att gå igenom nödvändiga ändringar. Om lösningen är oacceptabel kan domstolen vägra att godkänna hemskillnaden.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Personliga förhållanden: Vid hemskillnad (som beslutas av domstol eller i samförstånd) försvinner alla typer av biståndsplikt som förutsätter samlevnad helt. Dessutom upphör faderskapspresumtionen. Kvinnan förlorar inte

makens efternamn som lagts till hennes eget, men maken kan ansöka om att domstolen ska förbjuda användningen av namnet om detta kan vålla skada. Domstolen kan också ge maken rätt att inte använda makens efternamn om detta kan skada henne.

Makarnas gemensamma tillgångar: De gemensamma tillgångarna upplöses vid en förklaring om att en av makarna är försvunnen eller förmodas ha avlidit, vid annullering, upplösning eller upphörande av äktenskapets civilrättsliga följder, hemskillnad, bodelning, beslut om ändring av makars förmögenhetsförhållanden som fattats i samförstånd eller om en av makarna försätts i konkurs.

Vid hemskillnad upplöses makarnas gemensamma tillgångar när domstolen beviljar makarna tillstånd att leva åtskilda, eller från och med den dag makarna undertecknar överenskommelsen om hemskillnad i samförstånd inför domstolens ordförande, förutsatt att överenskommelsen godkänns. Domen om hemskillnad översänds till folkbokföringsmyndigheten så att upplösningen av det gemensamma boet kan registreras.

Föräldraansvar: Den domstol som meddelar dom om hemskillnad fattar också beslut om vårdnad av barn och fastställer storleken på det underhåll som ska betalas av den förälder som inte bor med barnet (den förälder som barnet inte bor hos) eller, i de få fall då ensam vårdnad utdöms, av den förälder som inte har vårdnaden. Den make som bor med barnet prioriteras vid beslutet om vem som ska få rätt att bo kvar i makarnas bostad (för mer information, se faktabladet "[Föräldraansvar - Italien](#)").

Beviljande av underhållsbidrag: Den make som inte bär ansvar för separationen kan hos domstolen begära och beviljas underhåll från den andra maken om han eller hon saknar tillräckliga ekonomiska medel. En behövande make är berättigad till underhåll, dvs. en regelbunden summa som täcker uppehållet, även om han eller hon är ansvarig för separationen (se faktabladet "[Underhållskrav - Italien](#)").

Automatisk justering av underhållsbidrag för inflation föreskrivs uttryckligen för frånskilda par, rättspraxis har utvidgat detta till att omfatta separerade par.

Beslut om vårdnaden om barnen och beräkningen av underhållet (för maken och barnen) kan ändras. Att inte betala det fastställda underhållet är ett brott enligt artikel 570 i strafflagen.

Separation med och utan ansvar: En make som separerat men som inte hålls ansvarig för separationen behåller samma arvsrättigheter som makar som fortfarande lever tillsammans.

Makar som hålls ansvariga för en separation är bara berättigade till underhåll om de är berättigade till underhållsbidrag från den avlidna maken när arvsförfarandet inleds (artiklarna 548 och 585 i civillagen).

Övriga effekter: I händelse av bristande efterlevnad ger separationsbeslutet rätt till registrering av en inteckning i en dom och efter den berättigade personens ansökan kan domstolen besluta att den underhållsskyldiga makens/makans tillgångar ska beslagtas eller utfärda ett beslut om utmätning i lön.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Enligt artikel 117 ff. i civillagen kan ett äktenskap ogiltigförklaras eller annulleras. Det är mest praktiskt att utgå från begreppet ogiltighet och gå igenom de olika typerna av ogiltighet och den lag som tillämpas på dem.

Ett äktenskap är ogiltigt om det är felaktigt på något av de sätt som anges i lagstiftningen, vilket i så fall måste åberopas i domstol.

En ansökan om annullering av äktenskap delges inte arvtagare, om inte ärendet redan pågår. En allmän åklagare måste delta i förfarandet.

Källor: De materiella reglerna anges i artiklarna 117 till 129a i civillagen.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

Ett äktenskap kan ogiltigförklaras på följande grunder (artikel 117 ff. i civillagen):

1) En av makarna befann sig fortfarande i ett tidigare äktenskap; ogiltigheten är absolut och kan inte

preskriberas; en ansökan får lämnas in av en av makarna, av en släkting i rakt uppstigande led, av den allmänna åklagaren eller av någon som har ett legitimt intresse.

2) *Impedimentum criminis*; ett äktenskap ingås av två personer, varav den ena har dömts för mord eller försök till mord på den andras make; ogiltigheten är absolut och oåterkallelig och kan åberopas av en av makarna, den allmänna åklagaren eller av någon som har ett legitimt intresse.

3) Äktenskapet kan inte ingås på grund av en av makarnas psykiska funktionsnedsättning; beslutet om sådan invaliditet kan utfärdas även efter bröllopet om det visar sig att invaliditeten har funnits vid tidpunkten för bröllopet; äktenskapet kan bestridas av en förmyndare, av den allmänna åklagaren eller av någon som har ett legitimt intresse.

4) En av makarna var inte vid sina sinnens fulla bruk (*incapacità naturale*); äktenskapet kan bestridas av en make/maka som, även om han eller hon inte är intygat omyndig, bevisar att han eller hon ingick äktenskapet när han eller hon var psykiskt sjuk; ansökan får inte lämnas in om paret har levt tillsammans i mer än ett år sedan sökanden återfick sin mentala förmåga.

5) En av makarna var redan gift; en ansökan får lämnas in av antingen make/maka, åklagare eller föräldrar; den underåriga personens rätt att lämna in ansökan upphör ett år efter det att han/hon har blivit myndig.

6) Det fanns släktskapsband, tillhörighet eller adoption; äktenskapets giltighet kan bestridas av makarna, den allmänna åklagaren och övriga berörda. Ansökan om ogiltigförklaring kan dock inte lämnas in om det har gått över ett år sedan äktenskapet ingicks och det skulle ha varit möjligt att få tillstånd för giftermål.

7) Stress, rädsla och fel; medgivandet gavs under tvång eller på grund av exceptionellt allvarlig rädsla för händelser utanför makens kontroll, eller det fanns en felaktig identitet eller ett fel avseende en väsentlig personlig förutsättning för den andra maken i enlighet med artikel 122 i civillagen; ansökningar får lämnas in av den make vars samtycke var bristfälligt på någon av dessa grunder, såvida inte makarna har levt tillsammans ett år efter det att hotet om våld eller rädslan har upphört eller efter det att felet upptäckts.

8) Simulering; äktenskapet kan bestridas av en av makarna om de har avtalat om att inte fullgöra de skyldigheter eller utöva de rättigheter som följer av äktenskapet; ansökan om upplösande ska inges inom ett år från bröllopet; den kan inte anhängiggöras om makarna har levt tillsammans som make och maka efter bröllopet, inte ens under en kort tid.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Om makarna handlade i god tro (dvs. de var omedvetna om att ett äktenskapshinder förelåg när de gifte sig) anses äktenskapet vara giltigt ända tills det har annullerats som ett ogiltigt men i god tro ingånget äktenskap (s.k. ogiltigt äktenskap (*matrimonio putativo*)). Ett äktenskap som ogiltigförklarats har samma rättsverkningar som ett giltigt äktenskap för eventuella barn, även om båda makarna handlade i ond tro.

Domstolen kan också ålägga en av makarna att betala regelbundet underhåll till den andra maken i högst tre år om vederbörande inte har tillräckliga ekonomiska resurser och inte har gift om sig.

Om bara en av makarna handlade i god tro, tillämpas rättsverkningarna av det putativa äktenskapet på den maken och eventuella barn. Den make som agerat i ond tro måste betala en lämplig ersättning som motsvarar tre års underhåll och betala underhållsbidrag om det inte finns några andra underhållsskyldiga.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Genom lagdekret nr 132 av den 12 september 2014, som omvandlats till lag nr 162 av den 10 november 2014, införde den italienska regeringen följande två nya alternativa utomrättsliga förfaranden:

1) Parterna kan upprätta ett avtal inför en advokat (*convenzione di negoziazione assistita*) (med föregående behörighet eller tillstånd från den allmänna åklagaren) och kan således lösa sin tvist i godo utanför domstolen med bistånd från advokater. Denna möjlighet kan utnyttjas av makar som vill ha hemskillnad i samförstånd, i

syfte att de civilrättsliga verkningarna av äktenskapet ska upphöra att gälla eller att äktenskapet ska upplösas, eller att de villkor som reglerar makarnas hemskillnad eller äktenskapsskillnad ska ändras, även om de har underåriga barn eller barn med allvarliga funktionsnedsättningar eller som inte är självförsörjande. Om ett par väljer detta alternativ inleds inget domstolsförfarande (artiklarna 2 och 6).

2) Om makarna inte har några underåriga barn eller har vuxna barn som har en allvarlig funktionsnedsättning eller inte är självförsörjande, har makarna möjlighet att inför en tjänsteman vid ett folkbokföringskontor ingå ett avtal som bekräftar deras hemskillnad, upplösningen av deras äktenskap eller upphörandet av de civilrättsliga följderna av deras äktenskap eller som ändrar de villkor som reglerar deras hemskillnad eller äktenskapsskillnad (artikel 12).

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Hela frågan har reformerats genom artikel 3.33 i lagdekret nr 149 av den 10 oktober 2022, genom vilket avdelning IVa (regler för förfaranden rörande personer, minderåriga och familjer) infördes i civilprocesslagen.

Till följd av dessa ändringar infördes ett nytt avsnitt II i kapitel III i civilprocesslagen om förfaranden för separation, upplösning eller upphörande av de civila verkningarna av äktenskapet, upplösning av civilrättsliga partnerskap och reglering av utövandet av föräldraansvar samt ändringar av de relevanta villkoren.

Enligt artikel 473a.1 i civilprocesslagen, om inte annat föreskrivs i lagen, ska ansökan inges till domstolen för personer, underåriga och familjer (*Tribunale per le persone, per i minorenni e le famiglie*) som beslutar som en rätt. Fallet kan dock prövas av en delegerad ledamot i rätten. Den domstol som har territoriell behörighet är domstolen på den ort där barnet har sin vanliga hemvist om åtgärder som rör ett underårigt barn ska vidtas i förfarandet. I alla andra fall gäller de allmänna reglerna om territoriell behörighet och är därför kriteriet för svarandens hemvist (artikel 473a.11 i civilprocesslagen). Om svaranden inte kan spåras eller är bosatt utomlands är domstolen på kärandens bosättningsort behörig eller, om käranden är bosatt utomlands, får vilken domstol som helst i Italien pröva målet.

Den inlämnade ansökan ska innehålla följande:

1. Namnet på den domstol som ansökan riktar sig till.
2. Kärandens och svarandens förnamn, efternamn, plats och födelsedatum, nationalitet, bosättnings-, bostads- eller bostadsort samt skatteregistreringsnummer samt parternas gemensamma barn om de är underåriga eller barn som är äldre men som inte är ekonomiskt oberoende eller har allvarliga funktionsnedsättningar samt andra personer som ansökan eller förfarandet gäller.
3. Det rättsliga ombudets namn, efternamn och skatteregistreringsnummer, tillsammans med en uppgift om fullmakt.
4. Vilket ärende ansökan gäller.
5. En tydlig och kortfattad redogörelse för de sakförhållanden och rättsfrågor som ansökan grundar sig på, tillsammans med yrkanden.
6. En förteckning över de bevis som käranden vill åberopa och de handlingar som bifogas akten i målet.

Ansökan ska också innehålla uppgift om att det förekommer andra förfaranden som helt eller delvis rör samma eller relaterade ansökningar. En kopia av eventuella åtgärder, inklusive interimistiska åtgärder, som redan vidtagits i dessa förfaranden ska bifogas ansökan.

De handlingar som avses i artikel 473a.12 tredje stycket ska alltid bifogas ansökan och svaromålet, särskilt följande:

1. Skattedeklarationer för de senaste tre åren.
2. Handlingar som styrker äganderätten till sakrätter över registrerad fast egendom och lös egendom samt andelar.
3. Bank- och årsredovisningar för de senaste tre åren.

I enlighet med bestämmelserna i artikel 473a.49 i civilprocesslagen kan parterna också ansöka om upplösning

eller upphörande av äktenskapets civilrättsliga verkningar och de relaterade fordringarna i ansökan om hemskillnad. Ansökningar som görs på detta sätt kan tas upp till prövning efter utgången av den lagstadgade perioden för detta ändamål och efter det att domen om hemskillnaden har vunnit laga kraft.

Ansökan ska inges till behörig domstol tillsammans med de handlingar som det hänvisas till i ansökan.

Inom tre dagar efter det att ansökan har lämnats in utser ordföranden den föredragande som kan delegeras till att pröva förfarandet, schemalägger förhandlingen för parternas första inställelse och fastställer tidsfristen för svarandenas inställelse som måste äga rum minst 30 dagar före förhandlingen. Ordföranden utser en särskild förmyndare om svaranden är psykiskt sjuk eller rättsligt oförmögen att fullgöra sina uppgifter.

Den längsta tiden mellan ingivandet av ansökan och den muntliga förhandlingen är 90 dagar.

Artikel 473a.51 reglerar förfarandet för gemensamma ansökningar från parterna.

En gemensam ansökan som rör de förfaranden som avses i artikel 473a.47 ska inges till domstolen på endera partens bosättnings- eller hemvistort. Ansökan ska undertecknas av parterna och innehålla uppgifter om de senaste tre årens inkomster och tillgångar och om de kostnader som parterna ska bära samt de villkor som är knutna till barnen och de ekonomiska förbindelserna. Genom ansökan får parterna också reglera sina förmögenhetsförhållanden, helt eller delvis. Om de vill använda sig av möjligheten att ersätta förhandlingen med ingivande av skriftliga anteckningar måste de begära detta i ansökan och ange att de inte vill förena och inge de handlingar som avses i artikel 473a.13. Efter ingivandet schemalägger ordföranden förhandlingen och att parterna ska inställa sig inför referenten och ser till att handlingarna skickas till den allmänna åklagaren, som avger sitt yttrande senast tre dagar före förhandlingen. Vid förhandlingen hänvisar domaren, efter att ha hört parterna och noterat deras önskan att inte göra upp i godo, frågan för avgörande. Domaren kan alltid begära förtydliganden vid behov och begära att parterna inge de handlingar som avses i artikel 473a.12. Rätten utfärdar ett beslut genom vilket den godkänner eller noterar avtalen mellan parterna. Om avtalen strider mot barnens intressen sammankallar rätten parterna och anger vilka ändringar som ska antas; om en lämplig lösning inte nås avvisas ansökan i dess befintliga form. Vid en gemensam ansökan om ändring av villkoren för utövande av föräldraansvar för barn och ekonomiska bidrag till dem eller till parterna utser ordföranden föredraganden, som efter att ha inhämtat den allmänna åklagarens yttrande föredrar ärendet (i *camera di consiglio*). Domarna beslutar att parterna ska närvara personligen när de gemensamt begär det eller om det behövs förtydliganden om de nya villkor som föreslås.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Det är möjligt att få rättshjälp (*patrocinio a spese dello Stato*) och därmed låta sig biträdas av ett juridiskt ombud utan att betala ombudskostnader och andra domstolsavgifter. Utländska medborgare som lagligen vistas i Italien har också rätt att ansöka om rättshjälp. Villkoren för att få rättshjälp finns i lag nr 217 av den 30 juli 1990 och faktabladet om rättshjälp. Ansökan om rättshjälp ska lämnas in till det berörda advokatsamfundet (*consiglio dell'ordine degli avvocati*). Se advokatsamfundens webbplatser (t.ex. för advokatsamfundet i Rom) och justitieministeriets webbplats.

Källor: Lag nr 217 av den 30 juli 1990, ändrad genom lag nr 134 av den 29 mars 2001.

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Det är möjligt att överklaga domar om hemskillnad, äktenskapsskillnad eller annullering av äktenskap. Överklagandet inges genom ansökan som måste innehålla de uppgifter som föreskrivs i artikel 342 i civilprocesslagen.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat

erkänd i [medlemsstat]?

Beslut som meddelats i en medlemsstat före den 1 augusti 2022 genomförs i de andra medlemsstaterna enligt de enhetliga regler för erkännande som fastställs i förordning (EG) nr 2201/2003 (Bryssel IIa). Beslut som meddelas efter den 1 augusti 2022 erkänns i EU:s medlemsstater enligt senare förordning (EU) 2019/1111 av den 25 juni 2019 om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (Bryssel IIb).

Enligt båda förordningarna är erkännande av domar i äktenskapsmål automatiskt. Beslut om äktenskapsskillnad, hemskillnad och annullering som det inte längre är möjligt att överklaga mot i ursprungsmedlemsstaten genomförs, tillsammans med relevant intyg, utan att uppgifterna i den anmodade medlemsstatens folkbokföring behöver uppdateras. Andra avtal i äktenskapsmål (t.ex. förhandlingsavtal som ingåtts i slutet av det förfarande som fastställs i lagdekret nr 132 av den 12 september 2014, omvandlat till lag nr 162 av den 10 november 2014) genomförs också inom EU mot bakgrund av Bryssel IIb-förordningen.

En berörd part kan få fastställt att domen ska erkännas eller inte erkännas, och grunderna för vägran av erkännande anges uttryckligen och uttömmande i den tillämpliga förordningen. Handlingen, i form av en ansökan till domstolen (*ricorso*), måste lämnas in till den appellationsdomstol (*corte di appello*) som har territoriell behörighet på den plats där beslutet ska verkställas och i enlighet med italiensk nationell lagstiftning. Domstolen ska fatta beslut utan dröjsmål (och utan kontradiktoriskt förfarande) och beslutet ska delges sökanden. I enlighet med artikel 30a i lagstiftningsdekret nr 150 av den 1 september 2011, ändrat genom lagstiftningsdekret nr 149/2022, genomförs förfarandet i olika avdelningar utan den andra parten.

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Ett avgörande som meddelats i olika avdelningar får överklagas inom 60 dagar från delgivningen av beslutet.

Det lämnade avgörandet om denna invändning kan i sin tur överklagas till högsta domstolen (se bilagorna till förordningen).

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Italien är part i förordning (EU) nr 1259/2010 om genomförande av ett fördjupat samarbete om tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad (Rom III). Tillämplig lag för äktenskapsskillnad och hemskillnad i situationer som rör utländska element är den lag som parterna väljer i enlighet med bestämmelserna i artiklarna 5, 6 och 7 i förordningen och, om inget val görs, den lag som fastställs genom de anknytningsfaktorer som anges i artikel 8. De enhetliga begränsningar för tillämpningen av utländsk lagstiftning som fastställs i den förordningen börjar gälla.

I artikel 31 i lag nr 218 av den 31 maj 1995 om reformering av italiensk internationell privaträtt, ändrad genom lagstiftningsdekret nr 149/2022 och tillämplig när enhetlig europeisk internationell privaträtt inte är tillämplig, hänvisas också i sin helhet till bestämmelserna i förordning nr 1259/2010, där det anges att parterna får utse tillämplig lag genom skriftlig överenskommelse, i den mening som avses i artikel 5 i den förordningen, och att utnämningen också får ske under förfarandets gång fram till dess att förhandlingen för parternas första inställelse avslutas, även genom ett uttalande i protokollet av makarna, antingen personligen eller genom ett särskilt juridiskt ombud.

Den här webbsidan hör till portalen [Ditt Europa](#).

Du får gärna [lämna synpunkter](#) på innehållet

■ Senaste uppdatering: 11/12/2024

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.